

SZEKELY-UDVARHELY

AZ UDVARHELYMEGYEI FÜGGETLENSÉGI ÉS 48-AS KOSSUTH-PÁRT LAPJA

Megjeleni hetenkint kétszer: vasárnap és csütörtökön.

ELŐFIZETÉSI ÁRAK:

Egész évre 10 K, fél évre 5 K, negyed évre 2 K 50 fillér. Községek, városok, gazdasági egyesületi tagok és községi előjárók egész évre 8 K, tanítók, köznevelési és körjegyzők szintén egész évre 7 koronáért kapják.

Telefon Egy példány 10 fillér. Telefon

FELELŐS SZERKESZTŐ

Dr PÁL ERNŐ

ÜGYVÉD.

SZÉPIRODALMI FŐMUNKATÁRS: Fülei Sz. Lajos.

SZERKESZTŐSÉG és KIADÓHIVATAL:

Kossuth Lajos utca 15. szám, hova a kéziratok, hirdetések és előfizetések küldendők.

Apróhirdetések szavankint 4 fillér-, vastagabb betűvel 8 fillérért, más hirdetések olcsó árszabás szerint. Nyílt-tér sora 1 K.

M. kir. postatakarékpénztári cseque-számla 10,489. szám.

A tulipán jegyében.

Írta: Ugron Zoltán.

A honi ipar pártolását már több alkalommal felszínre vettük párhuzamosan politikai mozgalmakkal; hiszem, hogy a mostani mozgalom általánosabb lesz, mert hiszen most mindenki átlátta, hogy, a mit mi rég hirdetünk, a 67-es alap sáfárjai azt úgy megrontották metelyes kormányzásukkal, hogy csak engedélyezett szabadságunk van.

Engedélyezett volt a sajtó, gyülekezés, sőt még a levéltitok megőrzésének szabadsága is. Mivel ezekkel élni akartunk a korona ellenére is: visszavonattak, sőt a bírói függetlenség is megtámadtatott.

Mindez elég alapot szolgáltatna, a világtörténelem tanulsága szerint, egy fegyveres forradalomra is, de a magyar történelem attól óva int s arra tanít, hogy ily időkben a politikai passzív rezisztencia s a társadalmi és magán-tevékenység lázas föllendítése az ellensúly és leg-hathatósabb védelem.

Lázassal nem azt értem, hogy ha esetleg politikai céljainkat elértük, rögtön megszüntessük a megkezdett működést, de azt is tudom, hogy a buzgalom alább fog hagyni természetszerűleg, ezért kell a jelen intenzív munkára alkalmas időt úgy kihasználni, hogy annak maradványai legyenek.

A legbecsesebb résznek a tulipán-szabályzatban azt tartom, mely a fényűzés kerülésére és általános takarékosagra int, mert ez a legkivihetőbb. Igen alkalmas idő efféle az, mikor ugyyszólván politikai tétlenségre vagyunk kárhoztatva és szabadságunk külső jeleiben korlátozva állunk, ha meggondoljuk, hogy hazánknak ez által használunk legtöbbet és saját magunknak is. Kerüljük a fényűzési cikkeket, mert azok majdnem kivétel nélkül külföldön készülnek, de kerüljük főképen azért, mert nélkülözésük vagy adósságunkat apasztja, vagy tőkénket növeli, így minden esetre az ország pénzbőségét fokozza.

Pénzbőség hoz olcsó kamatot; ez pedig alapja az ipar ki-fejlődésének.

Hogy mi a fényűzés, azt nem lehet meghatározni taxative felsorolásokkal, mert a mi egyik-nél nélkülözhetetlen, az a más-síknál már luxus, ezért azt mindenkire rá kell bízni, miként

őhajt eleget tenni ezen a téren hazafiúi kötelességének, de a mérték az, hogy gyakorolt-e önmegtartóztatást és ezáltal takarékoskodott-e saját hasznára és a nemzeti vagyon emelésére.

Mondhatná valaki, hogy ezzel ellentétben van a nemzetgazdaság tanítása, mely a fogyasztás szaporodását sok esetben mint a népek boldogulását jelzi.

Ez a mi viszonyaink között két okból nem állhat meg.

Először mert legtöbb esetben nem is lehetne az elnékülözött tárgyat, mint honi munka gyümölcsét megszerezni, mert másfelől ha némi gondot vetünk arra, hogy való szükségleteink legalább érzékeny kárunk nélkül honiból szerezzük be, jelenlegi iparunk annak sem bir-legfokozottabb tevékenységgel sem megfelelni.

Erre kívántam felhívni a fogyasztók figyelmét a tulipán-mozgalom alkalmából. Azt nem tudom, hogy elég arányu lesz-e a mozgalom, hogy lényeges tökegyűjtést eredményezzen, de mindenesetre divatot csinál. E szó kizárja a nagy eredményeket s akkor mint minden divat, muló lesz s a magyar társadalom visszatér a régi mederbe: költ és fényt fog üzni, de úgy sem szabad nyom nélkül maradni a felbuzdulásnak. Fel kell azt az iparosoknak használni megerősödésükre és versenyképességük emelésére. Nekik, ha életrevalók, rövid idő is elég, hogy midőn a mozgalom, mint áldozatkész, ellanyhul, annyit fejlődjenek, hogy később a visszatérő fokozottabb igényeknek is eleget tegyenek a külfölddel konkurrensképes árukkal és árakkal.

Fokozódó jövedelmüket fel kell használniok berendezésük javítására s ez idő alatt tanulniok kell és szakértelmüket fejleszteni. Az élelmespénzpiac most megnyitja számukra a hitelt, éljenek szóval okosan s mutassák meg a pénzköröknek, hogy náluk is lehet haszonnal forgatni tőkéiket, nemcsak a földön és személyeken uzsoráskodni.

Óvakodjanak különösen attól, hogy a divatot letörjék, különösen nevetségessé ne tegyék irrealitással és túlköveteléssel, mert az ől, már pedig az igyekezet erre meglesz azok részéről, kik habár álszenteskednek, de politikai egzsiztenciájukat veszélyeztetve látják mindenben, így e mozgalomban is, mert hazafias és függetlenséghez vezet.

A politikai helyzetről.

A király esküje.

Lelketlen kufárok kezébe került az ország sorsának intézése. Mind komolyabban erősítik, hogy Fejérváryéknak sikerült hatalmi tultengésük fön-tartása érdekében kieszközölni a képviselőválasztásoknak elhalasztását s így ő felsége nem rendelné el a törvényes határidőben az általános választásokat.

Szinte fölösleges hangsúlyozni, hogy ez a legteljesebb törvénysértés, a darabontoknak a királyi esküvel való ismételt rut visszaélése volna.

Az 1848. évi IV. t.-c. 6. §-a ezt mondja: „Az évi ülés az utolsó évről számadásnak és következő évi költségvetésnek a miniszterium által leendő előterjesztése s az irántoki határozatnak meghozatala előtt be nem rekeszthetők, sem az országgyűlés fel nem oszlatatik”. Mit lehet ebből mást érteni, minthogy a február 19-én történt felosztatás törvénysértés volt.

Most következnek az újabb törvénysértés, ha az idézett törvény 5. §-a ellenére, folyó hó 11-én az új választásokat nem rendelnék el. Ez a szakasz így szól: „Ő Felségének joga van az összeított évi ülést prorogálni (elhalasztani) s berekeszteni, sőt az országgyűlést a három (most öt) év eltélese előtt is felosztatni és ekkor új képviselőválasztást elrendelni; de ez utolsó esetben az újabb országgyűlés összehívásáról aképen rendelkezendik: hogy ez az elébbinek felosztatásától számítandó három hónap alatt összeüljön”. Szórol-szóra ezt mondja a törvény, melyet pedig a befejezésben „helyeseknek, kedveseknek és elfogadotaknak vallván, hozzájuk királyi meg-egyezésünket és jóváhagyásunkat adjuk”, tovább pedig a Karokat és Rendeket biztosítván a felől, hogy az illető t.-cikkelyekben foglaltakat „mind Magunk megtartjuk, mind pedig minden más hiveink által megtartatjuk”.

Teljes lehetetlen tehát, hogy a törvénynek fenséges ereje, igazsága a darabontoktól tovább is földre tiporassék s ezeket a magyar nemzet fölkezt királya — esküjéhez híven — eltörje. Szó sem lehet tehát arról, hogy a választásokat folyó évi ápr. 11-ig ki ne írják.

Kecskemét város törvényhatósága, Tomori Jenő biz. tag határozati javaslatával foglalkozott hétfői közgyűlésén. Kimondotta, hogy midőn az ezidőszerinti ügyvezető kormány azt a tanácsot adja a koronának, hogy ne rendelje el a törvényes

határidőn belül a választásokat, ugyanakkor a kormány nemcsak törvényszegést követ el, de eskü- és törvényszegésre kényszeríti a magyar királyt. Rettegve gondolnak arra az időre, amikor összeütközhetik az alattvalói hódolat az alkotmány tiszteletével. A tizenkettedik órában felemelik aggodó szavukat s kéri a koronás királyt, ne engedjen lelkiismeretlen tanácsosai felbujtásának s ne hagyja magát eltántorítani királyi szent esküjétől és alkotmányos kötelességétől.

— A volt polgármester és a városi számvivő fegyelmije. Egyszer, egyidőben Székelyudvarhely városnak igen sok pénze volt. Mindenki álmélkodott a nagy fölöslegen, melyet a házipénztár számadásai 1903-ban felmutattak. A képviselőtestület természetesen, így látván a dolgot, nem kutatta a háttért és teljes jóhiszeműséggel belement, hogy a 8530 K 80 fillért a Szakács Zoltán polgármester ur vezetésével ritka jól gazdálkodó tisztviselők között fizetési pótlékkul fölösszák. Telt-múlt az idő. Szóba került a közbirtokosságtól a város nyakára kölcsönvett 300,000 koronás összeg elszámolása. Szóba hozta ezt éppen a „Szekely-Udvarhely” többször is. Figyelmes lett a dologra Hollaky főispán és belügyminiszteri számvizsgálót kért a város pénzügyi viszonyainak felülvizsgálására. Hetekig tartó munkálat után a számvizsgáló kiderítette, hogy a fölösleggel hengegő urak a város köztvagyonát megkárosító szabálytalan pénzkezelést és indokolatlan költségezt folytattak. A közbirtokosságtól meghatározott célokra, főképen iskolaépítésre felvett 300,000 koronából 1902 és 1903-ban — minden felhatalmazás nélkül — a város folyó kiadásaira 41,850 K 34 fillért elköltöttek, az utóbbi évben pedig a valóság ellenére, pénztári feleslegképen kitüntetett 8530 K 80 fillért drágasági pótlék címen a tisztviselők között felosztották s ugyanakkor 9 százalék helyett, csupa tévedésből 4 százalék pótdót vetettek ki, holott még a 9 százalék sem fedezte volna a tényleges szükségletet. Mindezek olyan szabálytalanságok, melyekből a városnak, mint erkölcsi testületnek igen nagy anyagi károsodása van s épen ezért ifj. Solymossy Lajos városi számvivő ellen az 1886. évi XXII. t.-c. 90. §-a értelmében és Szakács Zoltán volt polgármester ellen ugyanazon törvény 103. §-a alapján a vagyoni felelősség megállapítása céljából a fegyelmi vizsgálatot a képviselőtestület legutóbbi közgyűlése elrendelte.

Egyedül Vajda Ferenc képviselő pártolta a mulasztó tisztviselőket s azt indítványozta, hogy a fegyelmi elrendelését indítványozó tanácsi javaslat mellőzésével a város közönsége pótdóval fedezze a szabálytalan pénzkezelésből felmerült pénztári hiányt. Azonban a képviselőtestület 9 szóval 6 ellen úgy döntött, hogy a fegyelmi elrendeltesék. Bizony már nagyon ideje, hogy a város vagyoni helyzete rendeztesék és az okszerű gazdálkodás vegye kezdetét...

Ültessen a magyar nő tulipánt!

Irta: Székely Ödön.

Viritson kertekben, ablakokban, illatozzék virágtartókban, női kebleken, férfi melleken! Legyen a magyarság egyetértésének külső jele, melyről ismerjük meg egymást azok, kiknek ezeréves alkotmányunk nem árucikk, hanem legfellebbezhető örökség! Az új életre kelt nemzeti önérték külső kifejezése a tulipán kultusz legyen! Virág, amely bájos, illatos, nem kard, mely elriaszt, keltsen rokonszenvet a magyar függetlenség iránt világszerte!

Szerencsés gondolat, kegyeletös ötlet volt a tulipánt divatba hozni. Ez a szép virág kifejezője a magyar őshagyományok iránt élő ragaszkodásnak, nyomon kíséri a magyarokat művelődési utjukon, jelvénye az ősi magyar jellemvonásnak, az uralkodóval szemben tanúsított loyaltásnak és kegyeletnek.

Keletről terjed nyugatra, hogy megismeresd keletet ismét meghódítsa. Őseink Ázsiából jönnek Európába. A tulipán is keleti virág, persa virág, persául: dülbend-nek hívják. Busbeq Ghislain, török követ telepíti át Nemetalföldre, rokonainak kedveskedik vele 1557-ben.

Őseink rövid idő alatt elveszik a nyugati vallást, kezdik elfogadni a nyugati kulturát. A tulipánnak 72 év múlva már ezer nemesített faja virit s honosodik meg a szép magyar földön is.

Nemetalföldről jön hozzánk s fogadja a nemzet a maga virágjaul annyira, hogy a magyar nép jellegzetes virágszála lesz. Oda van festve a magyar nép ládájára, tányérára, koporsójára. Elkíséri a magyar legényt katonáskodása bus idejében a láda fedelén, oldalán; a magyar leányt a táncba, bokrétaiba; disziti a magyar koporsót s a magyar menyasszonyt koszorujában. Együtt busul, együtt örvend a mágyarral. Épen úgy, mint a második patrona Hungariae, gyilkos kéz ölte védő asszonyunk, Erzsébet királyné. Ő is Nemetalföldről jött hozzánk, fogadta be a magyart szívébe s a magyar imádságába őt. Velünk örvendett az öröm pillanataiban, velünk sirt a nemzet nagyjainak koporsójánál, letörölte a könnyeket az élnyomás, a nyomor és szenvedés idejében. Ellenünk támadó villámlások háritója volt. Jó szíve sugallta tettei után napfény derült, laba nyomán virág, bizonyára tulipán fakadt. Az a gyilkos tör megfosztotta a magyar királyt jobbik felétől, a magyar népet védőasszonyától. Mintha megtört ferje, a magyar király is vele halt volna s csak árnya, az osztrák császár élne most még. A nyomor és szenvedés megakadályozta volna, ha mégis megjelentek volna, megszüntetné. Lelke a tulipánokban szállt. A tulipán-kultusz Erzsébet-kultusz. Van-e a magyar királyné emléke iránt kegyeletesebb cselekedet, mintha tulipánt ültetünk, ápolunk, nevelünk s terjesztjük, hogy divatozzék, illatozzék, virágozzék mindenfelé, hol magyar az ima, az ének, a szó!

Van eredeti magyar tulipán is kétféle. Az »erdei«, mely általános, mindenütt található hazánkban s a »magyar«, mely a Kazán szoros táján az Alduna mentén virit csupán. Mindkettő vad. Mintha az ősi valláshoz ragaszkodó pogány magyarok vonulnának Gyula, István elől az erdők mélyére, hogy ott a kőoltáron zavartalanul áldozzanak

fehér lovat Hadurnak, úgy rejtőznek ezek is el. Bántja őket a tulságos fény, ember sűrűn járta helyet nem szeretnek. A magyarság kitartásának, eredeti jellemvonásaihoz való ragaszkodásának szimbolumai. Hozzuk divatba, hozzuk elő ezeket is rejtek helyükről, tüzzük fel, ragaszkodjunk ezekhez is szívósan. Nagy szükség van az ősi erényekre a válság idejében. Vigyázzunk, az eredeti magyar tulipán ki ne vesszen.

Ültessen a magyar nő tulipánt! Viritson kertekben, ablakokban, illatozzék virágtartókban, női kebleken, férfi melleken! Legyen a magyarság egyetértésének külső jele, melyről ismerjük meg egymást azok, kiknek ezeréves alkotmányunk nem árucikk, hanem legfellebbezhető örökség!

IRODALOM.

»A hazáért.« (Hazafias költemények) Irta: Hegyi István. Kiadta: A »Hajduböszörményi Székely Diákotthon« segítő bizottsága. Kolozsváron. Ára 1 K. Kapható Betege Pal és Tarsa könyvkereskedésében Székelyudvarhely.

Egy csinos kis könyv jelent meg e napokban, a melynek teljes címéből is kiolvasható ama nemes cél, mit a kiadók maguk elé tűztek, midőn a magyar társadalomnak országsszerte alkalmat óhajának nyújtani, egy már több alkalommal megnyilatkozott rokonszenvek kifejezésére. — A hazafiaságukért és az ősi székely jellemükből folyó önértékükért önszámvetésbe, a Királyhágón jóval tullekvő Hajduböszörménybe menekült székely diák testvéreinkről van ez alkalommal szó, kik nem számítva a rájuk váró nyomort és nélkülözéseket, ama reményben hagyták el Siculiának legősibb alma materét, hogy jobb vidékre szállanak, hol majd ifju szíveknek őszinte hazafiaságát kellő képen méltányolni is tudják. És ez

a nemes elhatározásuk hatotta meg a magyar egyetemi ifjuságot annyira, hogy kötelességének érezte ifju testvérei szenvedéseit segíteni, anyagi hiányok miatt támadt nélkülözéseiket kellő képen elhárítani. Ezért adta ki e hazafias költemények sorozatát, melynek címlapján olvasható: Tiszta jövedelem a »Hajduböszörményi Székely Diákotthon« javára.

Tartalmazza pedig e füzet egy ifju, de a költészet terén már igen jártas és nem egyszer felünt költői léleknek honfiszívéből nemzetünk sorsán aggodó lelkéből, hol az elkeseredés, hol a buzdítás és felkésítés igaz hangján fakadt csinos költeményeit. — Hogy mennyire összefügg a hazafiaságukért nyomorba menekvő testvéreinknek sorsa, e székely ifju költői keblének hazafias megnyilatkozásaival azt — a kiadó segítő bizottság díszesetere — egy kis lapozgatás után megtaláljuk.

Melha Armand, a magyar ifjuságnak a jelenben legkimagaslóbb alakja és a magyar diák-politika irányítója irt igazán meghatározó és megleghangu előszót a költeményekhez, melyeknek részletes ismertetése nem lehet itt célunk. Csupán olvasóinknak figyelmét akarjuk — jó reménységgel — e vers kötetre felhívni, a nemes cél érdekében.

Ama bizonyos »Paedagogus«-oknak pedig csak azt mondjuk, hogy ha az ismert »haladó« mértékükkel mérik az irodalmi műveket, akkor ez a füzet is megerdemlené, hogy könyvtárakból kiadják, ha abba véletlenül bekerülne — az Apponyi beszédeivel együtt, mert a legnagyobb magyar szónok »üres fecsegései« nek nem csekély hatása volt ifju poetánkra, hogy e hazafias költemények megteremjenek romlatlan szívébe.

Ajánljuk a lelkes közönség támogatásába a hazafias ügyet és a szép célt szolgáló költemény-füzetet.

A „SZEKELY-UDVARHELY“ TÁRCAJA.

A székelyek reáltörténete 1562—1691-ig.

Irta: Connert János, ford. Balásy Dénes.

(21. folytatás.)

A hitesek neve az oklevelekben gyakran fordul elő, míg a polgároké csak ritka faluban.¹⁶⁶ Annyi mégis megállapítható róluk, hogy a polgárok a bíró segédtisztjei voltak; ezek hívták gyűlésre a falu lakosait és esküdteit,¹⁶⁷ és a mezőre is vigyáztak,¹⁶⁸ de a községi bíráskodásban csak az esküdtek vettek részt.¹⁶⁹ A Gyergyó-Kászoni konstitutiókban ez áll: »Az is szokásban volt eddig, hogy a falubíró és polgáron kívül bizonyos számú hiest is választottunk a tilalmas határ őrzésére, a mely szokás ezutánra is megtartandó, úgy, hogy a nagyobb falukban a bíró és polgár mellett legyen 7 esküdt, a kisebb falukban kevesebb«, akik a törvény ellen tévőket megbüntethetik, a károkat megbecsülik, marhát, amelyik kárt okoz, behajthatják stb. Az esküdtek hivataloskodási ideje is egy évig tartott; a bíróval egyidőben kezdték azt, eleinte karácsonban, később Szentmihály napkor.¹⁷⁰ Csikszentmihály falutörvényei megállapítják, »hogy bíró, polgár és esküdtek Szentgyörgy napkor hivatalukat tegyék le (tehát voltak eltérések is), de ha a falu abban őket meghagyja, megengedhető, de ha nem, akkor annak he-

lyébe, kit a falu nem hagy meg, más választandó.«¹⁷¹

Az esküdtek megválasztásában ugyanazon módzatok érvényesültek, mint a bíróságban s a megválasztottnak az állást mindjárt el kellett foglalni. Esküdteket, bírót, az alkirálybíró esketett fel.¹⁷²

Ezen kívül voltak még ugynevezett kertbírák is, kik mindenek előtt a kerítésekre ügyeltek fel.¹⁷³

Hivatali idejük végeztével számadást kellett beadni¹⁷⁴ és pedig vagy a vicekirálybírónak vagy a székielőnek. »A bírók és esküdtek a hivatali idő lejártá után az éven át minden a kezökön keresztül ment adókról és egyebekről a falunak számot adni tartoznak egy székielő előtt.«¹⁷⁵

A bírók és esküdtek legelső kötelessége volt a rend fentartása a határon. A bírók és esküdtek kijárni s a gyeput, kerítést megvizsgálni tartoztak, s ha valakinek a része meg volt bontva, elromlott, arról a falu lakosait értesíteni s ha az kijavítani elmulasztotta, az illetőt megbüntetni kellett.¹⁷⁶ A Csik-Gyergyó-Kászoni törvények szerint ex 1650,¹⁷⁷ évenként kétszer az alkirálybíró kimenni, először Fülöp és Jakab napján, másodszor Szent Demeter napkor, és a határt megszemlélteni tartozott. Bíró és esküdt ügyeljenek, nehogy a tilalmasba marhát hajtsanak valaki.¹⁷⁸ Némely határozatok

havonként még a sövények vizsgálatát is elrendelik,¹⁷⁹ a halogatók vagy mulasztók büntetése végett. Nekik kellett ügyelni a kutak, források, kapuk, árkok rendbetartására.¹⁸⁰ Évenként 12 frt büntetés alatt járja be a bíró a falukertjét, mezőt, lókötőhelyet, ország- és mezzei utakat és vigyázzon, nehogy valahol a faluét elvegyék.¹⁸¹ A jó erkölcsök és a közrend őre is ő volt. Káromkodót, átkozódót, felnőttet, gyermeket ő büntet, pellengérré állítja vagy megvesszőzteti. Neki ellenállni, hatóság elleni erőszak, s még a nemes is, akinek nincs legalább 200 frt erője, e tekintetben alá tartozik.¹⁸²

A bíró hívja össze és vezeti a falugyűlést. Ezt három nappal az előtt a polgár vagy kisbíró által a faluban megparancsoltatja, vagy a lakosoknak, mikor a templomból jönnek ki, adja tudtul. A gyűlést szombaton délután kellett tartani. Ha az esküdtek az illetéknépp, vagy a templom előtt kihirdetett gyűlésen nem jelenének meg, megbüntetendők; bíró és polgár is, ha a kihirdetésben hiba történt.¹⁸³ Kit a bíró gyűlésbe hívát, oda menjen; ha nincs ő otthon, akkor a fia vagy a felesége menjen.¹⁸⁴ Minden esztendőben a hites bírók a falut kérdezzék meg a büntetés kiszabása felől, s a büntetéspénzt a szerint szabják ki és hajtsák be.¹⁸⁵ Mert a

bírság- és büntetéspénzek behajtása is a bíró dolga.¹⁸⁶ A falu lakosai tartoznak a bírót hivatalos eljárásban támogatni, mihelyt valakit ő segítségül hív; ő is köteles azonban odamenni, a hová őt becsüsnek vagy ítéletmondónak szólítják.¹⁸⁷

A falubíró és esküdtek képezik együtt a falubírószágot, mely bagatell ügyekben első fokú hatóság. Még 1564-ben teszi János Zsigmond azt a törvényt, hogy az egyes községek bírói minden causában 2 frt erejéig ítéletnek, s hogy az a fél, ki az ítélettel nincs megelégedve, viheti pörét a széki törvényszékhez.¹⁸⁸ A falubírószág 1 ftnál nagyobb büntetést senkire sem szabhat ki, eltekintve olyan büntetésektől, amelyek erdőtilalom megszegésére vagy erdőpusztításra vonatkoznak, amiknek büntetése ösödöktől fogva 3 frt. De senkit büntetni nem szabad citálás, tárgyalás és ítélet nélkül.¹⁸⁹ Egyik Csikszentmihályi cikkely szerint ex 1639 mindenki 3 frt adósáig tehet panaszt a faluban. De ilyen ügyben kurtán kell eljárni.¹⁹⁰ Az ítélet végrehajtása két esküdtre bízandó, akik két falubeli lakos segédelmével végzik a végrehajtást. Az ellenálló 3-tól 12 frtig büntetendő.¹⁹¹ Az Udvarhely-Szentmihályi szabályok 1663-ból elrendelik: »Senki se menjen 3 frt értékű dologban a széki törvényszékhez panaszra, sem a jobbágy az ő ura elé, hanem itt a

Olvasóinkhoz.

Hazánk fölött hova-tovább mind sötétebb felhők tornyosulnak. Ezeréves alkotmányunkat az osztrák egy tollvonással el akarja törölni, holott neki is a vitéz magyar nemzet adott alkotmányt. A szabad függetlenségi sajtó elnyomására, sajtó kritikájának megszüntetésére törekszik a bérenc-had. Mételet hint szüntelenül a magyar nép közé, felekezeti, nemzeti-ségi villongást támaszt, csak hogy bűnös célját elérhesse és hazánkat rabigába dönthesse. Az igaz függetlenségi és 48-as újságokat üldözik leginkább, mert a hitvány bérenc alattomos aknamunkáját leghatósabban ezek akadályozzák. Az adóságaiktól kikévelt pribékek minden eszközt felhasználnak a függetlenségi sajtó elnémitására, hogy azán az ő ingyenes piszkolódó szennyirataik olvasására kényszerítsék a hazafias közönséget. Üldözik a szerkesztőseget, lehetetlenné akarják tenni mindenféle hazugságok terjesztésével a kiadókat. Székely anyavárosunk és vármegyénk egyedüli tisztá 48-as függetlenségi sajtó-organuma: a „Székely-Udvarhely“, amely hetenként kétszer: csütörtökön és vasárnap jelenik meg. Előfizetési ára pedig oly csekély, hogy azt a legszerényebb viszonyok között élő polgártársunk is megszerezheti magának. Negyedévre (három hónapra) 2 K 50 fillér. A „Budapesti Bazar“ című hazai kitűnő divatújságot pedig 1 K 50 fillér helyett 1 K 30 fillérért rendelhetik meg a „Székely-Udvarhely“ előfizetői. Bizalommal kérjük olvasóinkat, ne vonják meg jövőre sem hazafias támogatásukat. Viszont ígérjük, hogy a 48-as függetlenségi lobogóra irt nemzeti igazságokért rendíthetetlenül tovább küzdünk és azok diadalhoz segítéseért semmi áldozattól sem riadunk vissza. Minden igaz székely pártolja, támogatja a „Székely-Udvarhely“-t, amely kizárólag a székelység javáért önzetlenül működik s annak hazafias véleményét kívánja érvényre juttatni. A mai szomorú idők mellett feltétlenül szükség van egy megfizethetetlen, megvásárolhatatlan sajtóra, mely iránytűje, útmutatója legyen a tiszta hazafiságnak. A nemzeti küzdelemnek lesz hathatós szószólója jövőre is a „Székely-Udvarhely“ s épen ezért hazafias kötelességét rója le mindenki, aki ismerősei körében lapunkat terjeszti s annak támogatását új hívek toborzásával előmozdítja.

faluban kell elsőbbséget minden dolgot megítélni... Ha a falu a panaszos, akkor külföldit kell hívni, hogy az tegyen igazságot. A bíró a hitességekkel minden szerdán, ha csak a körülmények megengedik, tartson ülést... de azt 3 nappal azelőtt tudassa a felekkel.¹⁹² A Csik-Szenttamási szabályok szerint a bíró és hitességek kötelesek minden szombat délután ülést tartani s ha azt elmulasztják, akkor 3 frt büntetést fizetnek. Mikor egy hitességek nélkül elmarad, fizessen 70 denárt.¹⁹³

A bíró jövedelme a büntetéspénzekből való részesedésből állott. „Minden bírságpénznek fele a bíróé, fele a falué“.¹⁹⁴ Az Udvarhely-Szentmihályi regulák szerint a bírók $\frac{2}{3}$ -ot kapnak a büntetésből, a mit neki a falu törvényeit megszövegező kisebbség tartozik megfizetni.¹⁹⁵

Báthori Istvánnak egy 1571-iki rendelete szerint „a falubíró sehol sem kell megbecsülni“, azaz: ő nem fizetett adót.¹⁹⁶ De hát Marosszék törvényei e kiváltságot felényire szállítják le. „Minthogy a falubírók sokat loptak-futnak és sokat halogatnak ő dolgukban, annak okáért ők fej, köböl és marhaszám szerint a porcioba, valamint a falu közös kiadásaihoz is csak felényiben adóznak“.¹⁹⁷ Valószínű, hogy a bíró haszonélvezetű néha a közhelyből is kapott valamit bírósága ideje alatt.¹⁹⁸

(Folyt. köv.)

KÜLONFÉLÉK.

Tisztelettel felkérjük előfizetőinket, hogy az illető postahivataloknál az előfizetés megújítása iránt lehetőleg gyorsan szíveskedjenek intézkedni, hogy a lap küldése fennakadást ne szenvedjen.

— **A trónörökös sógora.** Chotek Rezső, Ferenc Ferdinánd trónörökös sógora egy gróf Ráday leányt vett feleségül. A magyar gróf kisasszony első ténykedése az volt, hogy rávette urát, miképp magyarországi birtokain csupa magyar gazdatisztet alkalmazzon. A hű férj teljesítette feleségének kérését s most alsókörmepai birtokáról az összes magyarul nem tudó tisztviselőket elbocsátotta.

— **Vármegyei közgyűlés.** Udvarhelyvármegye törvényhatósági bizottságát *folyó hó 10-én* (kedden) *dél előtt 9 órára*, a megyefőnök intézkedése folytán az alispán első rendes közgyűlésre hívta. A tárgysorozaton hat darab úgynevezett „kormányrendelet“ is szerepel. Hivatalos előterjesztések, választások, a jegyzők és segédjegyzők nyugdíjazásáról alkotott szabályrendelet, közügyi ügyek s több igen fontos átirat, valamint kérvények vannak.

— **A nőgyógyászati hazai iparvédelmi akciója** az ápr. 8-iki választmányi gyűlésből fog kiindulni, amikor a kérdés tárgyalása rendén és a lehető egyöntetű elvi megállapodás után, értesülésünk szerint, husvét ünnepére közgyűlés összehívását fogják javasolni, az ügy további támogatása és a tulipán-jelvényes szövetség létrehozása végett. Előre is üdvözljük az intézőkörök hazafias jóindulatát s reméljük, hogy a székely anyaváros hölgyeinek olyan tömörítés egyértelmű táborra sorakozik, amely minden irányban megvalósítja a hazafias célt.

— **A vármegyei ellenzéknek** igen szép és kedvező alkalma lesz a f. hó 10-én megtartandó törvényhatósági közgyűlésen hazafias érzelmeiről tanúságot tenni. Erre az egyes vármegyék átiratainak tárgyalása, a darabontok „kormányrendelet“-einél lesz bőalkalom. Nem szabad tétlenül nézni alkotmányos jogaink sárba hurcolását. Emeljük fel tiltakozó szavainkat. A vezérek hívjanak össze előleges értekezletet és mutassuk meg, hogy nem mind osztrák bérenc e székely anyavármegye közönsége. Vonuljon fel ünnepélyesen és álljon harcra az igazság szellemfegyvereivel győzze meg a haza- és nemzetellenes darabontok csatlósait álláspontjuk szégyenletes voltáról.

— **Választmányi gyűlése** lesz ápr. 8-án virágvasárnapján d. u. 3 órakor a helybeli jótékony nőgyógyászati körnek. Az ülést a vármegyei ház kistermében tartják és legnevezetesebb tárgya lesz a hazai iparvédelem ügyének tárgyalása és az e tekintetben szükségesnek mutatkozó további intézkedések megállapítása. Éppen azért erre a gyűlésre a választmány nő- és férfitagjait, valamint az érdeklődő közönséget is minél számosabb és pontos megjelenésre kéri és ezen az uton is meghívja az elnökség.

— **Csapó ur le van csapva.** Uról van szó és nem ostorcsapóról. Egy modern alispánról, de nem

ami béke-olajágas emberünkről, aki mostanában igen jó fiú Hűség interpretátora a megyefőnöknek, „idevalósi“ János urnak. Pestvármegye kinevezett alispánja van a téren. A kit a budapesti V. ker. járásbíró nem tekint törvényes alispánnak, mert Csapó Lórántot nem a vármegye közgyűlése választotta meg, hanem én Rudnay Béla teljhatalmu királyi biztos ültette az alispáni polcra. Már pedig a közigazgatási bíróság döntvénye szerint: „a királyi biztosnak semmivel sincs és nem lehet több joga, mint amennyi joga a főispánnak van.“ A járásbíró hivatkozott eme döntvényre és Csapó urnak egy átiratát nem fogadta el. Így döntötte meg „Ő felsége a király nevében“ a közigazgatási bíróság a királyi biztos teljes hatalmát.

— **Anyakönyvi adatok.** Városunk anyakönyvi hivatalához az elmúlt első negyedévben bejelentettek 35 élve és 1 halvaszületett fiút, 24 élve és 2 halvaszületett leánygyermeket, összesen 62-öt. Meghalt helybeli 29, a kórházban 8 idegen, összesen 37 férfi, 13 nő helybeli és a kórházban 1, összesen 51. Házasságot kötött 18 pár. Jelenleg kihirdetés alatt áll Halbach Jakab szakiskolai művezető Friedriger Gizellával.

— **Felhívás.** A nőgyógyászati husvét segélykiosztása folyó hó 9-én hétfőn, délután 2 órakor lesz a szokott helyen. Ugy az állandó segélyezettek, mint azok is jelenjenek meg pontosan, akik kérést nyújtottak be, de választ még nem kaptak.

— **A székelyudvarhelyi „Tisztviselői kör“** folyó hó 1-én tartotta saját helyiségében rendes évi közgyűlést, melynek főtárgya a tisztikar és választmány megalakítása volt. Az egyhangú választások eredménye a következő: Elnök Embery Árpád, I. alelnök Gotthárd János, II. alelnök Csillag József, ügyész Dr Kovácsy Albert, pénztáros Jancsó János, ellenőr Kabdebó József, I. gazda Mántó Miklós, II. gazda Maráth József, titkár Dr Szövényi László, jegyző Bogácsi Lajos, I. könyvtáros Blájer Balázs, II. könyvtáros Bokor Endre. Választmányi tagok lettek: Betegh Pál, Benkő Jakab, Farkas Endre, Gyertyánosy Károly, Gyerkes Mihály, Halbach Jakab, Janó Ferenc, Dr Kassay Albert, Kassay Ákos, Kassay Dezső, Kamocsay Mihály, Kertész Albert, Kibédy Zsigmond, Dr Kovács Géza, Lőrinci Béla, Nagy Ferenc, Nevelics Ede, Pál Sándor, Pillich Lajos, Spaller József, Schwarz Mihály, Solymossy István, Szibián György és Trattner József. A kör még e hóban átköltözik a Kossuth-utca és Batthyány-tér sarkán lévő városi házban bérelt új helyiségébe, mely célszerűen és csinosan átalakítva fog rendelkezésre állani tagjainak. Mint halljuk, a tagok száma ujabban öröndetesen gyarapodik s így a „Tisztviselői Kör“ mindinkább képes lesz megfelelni kitűzött céljának és hivatásának, hogy kellemes és barátságos otthont nyújtson városunk népes tisztviselői testületének. Kíváncsian is volna, hogy ez a kiváló létjogosultságú társaskör minél több új tag belépése által még jobban gyarapodnék és izmosodnék, hogy hivatását minél teljesebben betölthesse.

— **Magyar lecke Berlinből.** Mióta a császári biztost vármegyénkben „beiktatták“, egyes tulbuzgó alantassai is tudják, hogy „idevalósi“ gazdájuk-

nak nagy örömet szereznek azzal, ha németül leveleznek akkor is, mikor arra szükség nincs. A hazai ipart a darabont-fajzat úgy véli pártolni, hogy Berlinből hozat árjegyzéket olyan gyártmányokról, a melyeket itthon is beszerezhet olyan, vagy talán még jobb minőségben. Így történt meg aztán az a szégyenletes dolog, hogy Berlinből kapott alapos magyar leckét egyik császári biztos alantass a napokban. „R. F. Kanzlist bei der Stuhlrichteramt Székelyudvarhely“ címre hozatott árjegyzéket s a pontos németek elküldötték. Azonban a cég magyar levelezője — úgy látszik — Berlinben is jobb hazafi, mint „Herr R. F. Kanzlist bei der Stuhlrichteramt“ a székely anyavárosban, ha talán tisztesen „idevalósi“ is, mert — örök szégyenére a merész darabont-alantassnak — kifogástalan magyarsággal figyelmeztettek a Berlinből küldött árjegyzék németül címzett borítékán a szavakkal: „Már a székelyek is németül leveleznek?!“ Ugron János megyefőnök pedig nagy megelégedéssel dörzsöli kezét, hogy az ő császári biztos működése — nyomtalanul nem marad. Ehhez aztán bővebb kommentár nem kell...

— **Anyakönyvi kinevezés.** A belügyminisztérium ügyvezetője vármegyénk homoródbenei kerületébe Sulzer Péter birtokost anyakönyves helyettesnek nevezte ki.

— **Kérelem.** Azon tiszteletteljes kérelem fordulok e lap olvasóihoz, hogy aki valamely adatot tudna a Szentmihályon 1848-ban legyilkolt négy ifjura vonatkozólag, az szíveskedjék tudomásomra hozni, hogy a történetük megírásánál a 8 év óta gyűjtött adataimhoz felhasználhasam. Székelyudvarhely, 1906. április 5-én. Tarcsafalvi Pálffy Aladár, m. kir. p. ü. számtiszt.

— **Villamvilágításunk.** Mult számunkban említettük, hogy a Ganz-féle műszaki tervezet és költségvetés alapján a képviselőtestület elhatározta a pályázatnak 30 napos határidővel leendő kiírását. Nagyon csodálkozunk, hogy a pályázati hirdetés közzétételét egy ilyen nagy-szabású vállalatra is csupán 2 lapban: a Vállalkozók Lapjában és a vármegyei hivatalos lapban határozták kihirdetni. Ez a kellő nyilvánosság arculesapása, mert eltekintve az első laptól, a mely mégis többé-kevésbé olvasott, de a másodikat a hivatalos körökön kívül, senki sem olvassa, sőt ezekért is bajos lenne felelősséget vállalni. Már pedig a városnak az érdeke, hogy minél szélesebb körben tudják meg a szakörök a pályázat feltételeit. Másfelől meg a város közönsége is jogosult a saját ügyeiről értesülni. Nem a hirdetéseknek kell takarékoskodni, hanem más dolgoknak. A közönség érdekében állónak tartjuk, hogy egy-két fővárosi napilapban („Budapesti Hírlap“ és „Magyarország“), valamint a kolozsvári „Ellenzék“-ben és a helybeli lapokban a pályázati hirdetés titétlenül közöltessék.

— **A petroleum ára.** Az osztrák és magyar petroleum finomítók a petroleum árat az összes relációkban 100 kg.-ként 3 koronával leszállították. E szerint a petroleum ára körül-belül arra a nivóra esett vissza, mely a bakui petroleum-források szétrombolása előtt állott.

— **Tulipán csárdás.** A gyönyörű nemzeti felbuzdulás hangulata bajos melódiákat sugalmazott Kontor Elek, jónévű zeneszerzőnek, ki a fiatal költő Szepessy László, szép tulipán dalait pompás csárdássá színlaltatta meg. De a nemzet bújat is elpanaszolja a „Dala tulipánról”, melynek minden dacos sora talpraesetten aktuális:

A magyar nemzetnek piros tulipánja,
Szent lelkesedése — ki-kicsapó lángja...
Hajdan bátran indult ki a csataterre,
Vértulipánt tűzött sebzett kebelére!

Piros tulipántól ijedez a német...
Tán mert szagát érzi elpatagzott vérnek?
Hármas szurony szirmod, szép piros tulipán,
Büszkén hordja öreg, ifju, leány kisleány!

Zenéje is méltán számot tarthat a népszerűsége. Nemzeti szalaggal átfont tulipános címlapja valóban művészi remek. A Fedák Sárinak ajánlott füzet megrendelhető 2 koronáért Klöckner Ede zeneműkereskedésében: Budapest VIII József körút 22/24. és a „Székely-Udvarhely” kiadóhivatalában (Betegh Pál és Tsa könyvkereskedése) Székelyudvarhely.

— **Pontos szobafestő.** A költözök dések küszöbén egy pontos és szorgalmas szobafestőre hívjuk fel a közönség figyelmét. Klein Zsigmond szobafestő (lakása Kossuth Lajos utca 65. sz. alatt) mindenféle szobafestési munkát pontosan és olcsón teljesít. Gazdag minta-kollekcióval rendelkezik s a legkényesebb igényeket is kielégíteni képes. Tulipánokat igen szép kivitelben fest.

— **Kossuth-utca 31-ik szám.** Betegh Pál és Társa könyvnyomató és könyvkötő intézetét *folyó évi április hó 24-től kezdve* Kossuth-utca 31. szám alatt, a m. kir. postahivatallal átellenben levő saját házába helyezi át.

Gazdakörök.

A bágyi gazdakör.

Tekintetes Szerkesztőség!

Szíves felhívásának engedve, van szerencsém a mi szerény munkálkodásunkról beszámolni.

Gazdakörünk 1904. évi december 29-én alakult meg. Alapszabályait a földművelésügyi minisztérium 1905. febr. 24-én 20281. sz. alatt hagyta jóvá. Működését az alakulás után egy pár héttel megkezdette.

Célját — mint minden gazdakörét — az alapszabályok 2-ik §-a a következő képen írja körül:

a) a haza földje és a földművelés iránti szeretet fejlesztése, az ősi földhöz való ragaszkodás fokozása, a falusi élet, a falusi otthon megkedveltetése, a föld és a gazdálkodás jövedelmének gyarapítása, a váltságos viszonyok folytán és saját hibájukon kívül kedvezőtlen körülmények közé jutott kigazdák helyzetének javítása s a földvásárlás lehetőségének előmozdítása, a mezőgazdasági munkások érdekeinek fölkarolása s gondoskodás arról, hogy betegség esetén jó ápolásban részesüljenek s hogy munkaképtelenné válás esetén is legyen megélhetésük biztosítva;

b) a község összes gazdasági érdekeinek, valamint szellemi és erkölcsi életének, továbbá azon eseményeknek, ügyeknek és kérdéseknek éber figyelemmel való kísérése, melyek a szövetségi tagok és a gazdaközönség anyagi érdekeit érintik;

c) a mezőgazdasági ismeretek terjesztése s az okszerű gazdálkodás előmozdítása;

d) hasznos hajtó háziipar meghonosítása abból a célból, hogy a mezzei munkával foglalkozóknak télen át is legyen keresetük;

e) a gazdasági és háztartási szükségleti cikkeknek a tagok részére jó minőségben és a lehető legutányosabb áron, a Magyar Gazdaszövetség támogatása mellett való beszerzése;

f) a gazdasági terményeknek, valamint a házi iparcikkeknek, a községbeli kisiparosok készítményeinek jobb árak elérése céljából való közös értékesítése;

g) hitel-, fogyasztási-, termelő- és értékesítőszövetkezetek létesítése;

h) a községbeli mezőgazdasági termények és ipari készítmények jó hírnevének és keresletének fejlesztése;

i) jó tenyészállatok és vetőmagvak beszerzése a község és a tagok részére;

k) a törvényhozás és a kir. kormány mindazon intézkedéseinek ismertetése, melyek a kigazdák és mezzei munkások javának és érdekeinek előmozdítását célozzák;

l) intézkedés az iránt, hogy a tagok mindenféle ügyes-bajos dolgaikban megbízható szakemberektől csekély díjért utbaigazítást kapjanak.

E célok elérése, megvalósítása végett állandó helyiség (a község háza) volt főtartva, a hova az egyes lapok közül a „Hazánk” és később „Az Ország”, „Vasárnapi Ujság”, „Politikai Ujdonságok”, „Képes Néplap”, valamint az egyesek és a község szíveségéből: „Egyetértés”, „Székely-Udvarhely”, „Néplap”, „Székely Tanügy”, „Uram Bátor”, „A Magyar Gazdaszövetségtől a 12 K tagsági díj fejében a „Szövetkezés” és a „Magyar Gazdák Szemléje” című folyóiratok, továbbá a Székelyföldi Miniszteri Kirendeltség udvarhelyvármegyei megbízottja Dörner Béla intéző ur szíveségéből a „Magyar Gazdaszövetség” kiadásában megjelent több munka, jelesül az „Uzsoirairás”, „Társadalmi Harmonia”, „Egyesülés Emelkedés”, „A falusi gazda állami tanácsadói és segítői”, „Gazd'uram kölcsönügyei”, „Alkoholizmus” stb. állottak a tagok rendelkezésére.

(Folyt. köv.)

Derzsi Géza,
gazdaköri elnök.

IPAR ÉS KERESKEDELEM.

A „Honi ipar” április 1-i száma az egész országban megindult iparpártolási mozgalomnak van szentelve, melynek e lap mindenkor buzgó szószólója volt. Hét esztendő óta küzd a „Honi Ipar” az iparpártolás eszméjéért és szakadatlan agitációjával nagyban hozzájárult ahhoz a hangulatváltozáshoz, mely szerte az országban az ipar javára most tapasztalható. A „Honi Ipar” kimerítő tudósítást közöl az „Országos Iparpártoló Szövetség” megalakulásáról, amelynek jelentőségét Cserháti Jenő műegyetemi tanár és Sugár Ottó, a lap felelős szerkesztője méltatják. „Iparpártolás és önálló vámterület” rovatában beszámol az összes iparpártolási alakulatokról és kimerítő felsorolását tartalmazza az összes újabb gyáralapításoknak. Gazdag hírvonat és műszaki rovat zárja be ezt a kö-

tetnyi vastagságú számot, melyet legmelegebben ajánlunk olvasóink figyelmébe. A „Honi Ipar” kiadóhivatala Budapst, VI., Király-utca 34. sz. a. van, előfizetési ára egész évre 16, félévre 8 korona.

CSARNOK.

Küzdelem az alkoholizmus ellen.

Írta: tarcsafalvi Pálffy Aladár.

(Folytatás.)

És hogy erőforrás volna? Azt ne állítsa senki! Igaz, hogy kezdetben fokozódik a munkaképesség, de az akciónak okvetlen reakció a következménye s rövid kezdet után beáll a hosszú ernyedés, ennek következtében sokkal több idő fecséreltetik el, mint a mennyit még a kezdetben végzett munka. Tönkre teszi a hallási, izlelési és látási érzékeit. Ki van már mutatva, hogy a vakoknak 40 százaléka alkoholista volt. De eltekintve a polgári élettől, különösen káros a katonaságnál. Próbát tettek vele, menetelés közben — pihenő alatt, — egyik századnak szeszestitalokat adtak, míg a másiknak nem és az eredmény meglepő volt. Az előbbiből 22, ez utóbbiból csupán egy dőlt ki, ez pedig a harc- és ellenállóképességnek hatalmas csökkenése. Hát hol van itt az erőforrás?

De káros a szesz az észbeli tehetségre, káros az emlékező tehetségre, szóval káros az embernek egész szellemi világára. Előbb rózsaszínből látja a világot, aztán többé-kevésbé elbutul. Már egy üveg bor elfogyasztásánál is tapasztalni az emlékező tehetség gyengülését és sok szesz élvezeténél nem csodálhatjuk, ha valaki teljes mértékben elveszti azt. Erre nézve már szintén sok kísérlet történt, melyek mindenike a szesz élvezete ellen tanuskodott. Józ, berni szeminárium igazgató erre vonatkozólag egy érdekes kísérletet végzett. Tanítványait 3 csoportra osztotta. Egyik teljesen józanul, a másik $\frac{1}{2}$ és a 3-ik 1 liter sör elfogyasztása után kezdett munkához. Kezdetben a sör megkönnyítette a szellemi munkát (2-3 százalék), de súlyos utóhatása sem maradt el, mert 1 óra múlva 4-9 százalék, 2 óra múlva 10-9 szá-

zalék, és 3 óra múlva 12-5 százalékkal csökkent a munka értéke. (Folyt. köv.)

NYILT-TÉR.*

A hazafias közönséghez.

A „Hajduböszörményi Székely-Diakotthon Bizottság” által Székelyudvarhelyre, terjesztés céljából elküldött, hazafias és humánus célt szolgáló „A Hazáért” c. hazafias költeményfüzetek első 50 példányában feltűnően sok az értelemzavaró sajtóhiba.

Ezekért a sajtóhibákért a Bizottság a vevőközönség elnézését kéri, amennyiben e hibák a korrektúra után, két elbocsátott socialista szedőmunkás bosszumúve folytán kerültek bele a füzetekbe — amint az ezután szétküldendő példányokban a „Függelék” fogja igazolni.

A jelenleg nyomás alatt levő számokban e hibák már korrigálva lesznek.

A hazafias és jótékony cél érdekében — tiszta jövedelem a Hajduböszörménybe távozott székely testvéreink segélyezésére fordítatik. — Kérjük a közönséget, hogy e füzeteket minél többen vásárolják (kaptható Betegh Pál és Tsa könyvkereskedésében) — illetőleg rendeljék meg Kolozsvárt Majális-u. 8. sz. A Hajduböszörményi Székely-Diakotthon Bizottságnál). Ára 1 korona.

Kolozsvárt, 1906. ápr. 2.

Hazafias tisztelettel:

A Hajduböszörményi Székely-Diakotthon Bizottság.

* E rovat alatt közöltékért nem vállal felelősséget a szerk.

Társ-szerkesztő és laptulajdonos:

Betegh Pál

Kiadja: Betegh Pál és Társa ujságkiadó intézete.

Kiadó lakás.

A barátok temploma és piac mellett levő külön telek április 24-től kezdve kiadó. Értekezhetni Lázár Gábor tulajdonossal Nagylakon.

Eladó tenyészkan.

Egy darab 1 éves és 1 hónapos tenyészkan, mely a bizottság által tenyészképesnek van igazolva — eladó máréfalvi Biró Ferenc községi főbírójánál.

Baross, Borszéki és Kászoni vizek!

Üzletáthelyezés!

Van szerencsém a nagyérdemű közönség szíves tudomására adni, hogy üzletemet áthelyeztem az alsó piacra, az ujonnan épült

Frölichné-féle üzlethelyiségbe

hol egyszersmind nagyon szép raktárt rendeztem be mindennemű fűszerárunkban, porcellán, üveg, gyermekjáték, diszműárunk, függő, fali és asztali lámpákban.

Amidőn kérem a nagyérdemű közönség szíves pártfogását, ígérem, hogy igyekezni fogok minden esetben igen tisztelt vevőimet a legjobban és legolcsóbban kiszolgálni.

Teljes tisztelettel

SZENTPÉTERY GERGELY.

Államilag ólomzárolt lucerna és lóhere magvak. Valamint baltacin-, répa- és fűmagvak. Valódi erfurti konyha-, kerti- és virágmagvak a legjobb minőségben a legolcsóbb áron.

Mindig friss fűszerárunk!

Képréma készítés!

Ablaküvegezés!